

Міністерство освіти і науки України
Інститут модернізації змісту освіти
Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania)
Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute (Norway)
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

**IV Міжнародна науково-практична конференція
молодих учених**

**СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ**

20 березня 2025 року

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

IV International scientific and practical conference of young scientists

**STRATEGIC ORIENTATIONS OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT IN UKRAINE AND WORLD**

March 20, 2025

CONFERENCE PROCEEDINGS

Чернігів – 2025

УДК 330.34(477)
С83

Друкується за рішенням вченої ради Національного університету «Чернігівська політехніка» (протокол № 4 від 31 березня 2025 р.).

Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі: збірник тез доповідей
С83 IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених (м. Чернігів, 20 березня 2025 р.). – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2025. – 375 с.

ISBN 978-617-7932-77-1

Збірник містить тези доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених «Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі». Висвітлені питання, присвячені еколого-економічним аспектам сталого розвитку та його фінансовому забезпеченню в умовах економічної нестабільності і цифрових трансформацій, розвитку обліку, оподаткування та аудиту в умовах цифровізації, правовим викликам і реформам у правоохоронній діяльності, вдосконаленню менеджменту, публічного управління та підприємництва через впровадження інноваційних підходів, а також мультидисциплінарним підходам у соціальній роботі, психології та реабілітації, які сприяють сталому розвитку суспільства та покращенню якості життя.

Організаційний комітет:

Голова:

Новомлинець О. О., д-р техн. наук, доцент, заслужений працівник освіти України, ректор Національного університету «Чернігівська політехніка».

Заступники голови:

Пристапа А.Л., канд. техн. наук, доцент, проректор з наукової роботи Національного університету «Чернігівська політехніка».

Дерій Ж.В., д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування Національного університету «Чернігівська політехніка».

Члени організаційного комітету:

Cristina Gabriela Cosmulese, PhD, Department of Accounting, Audit and Finance, Ștefan cel Mare University of Suceava;

Rafal Dymczyk, Dr. hab., Prof., Head of the Center for Philippine Studies, Head of Laboratory of Humanistic Interdisciplinary Studies, Program Council of Inter-Area Individual Studies in the Humanities (MISH), Adam Mickiewicz University, Poznan;

Nadiia Reznik, Dr. Prof. UNIWERSYTET JUTRA II - zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska;

Jan-Urban Sandal, Dr. Prof., founder and owner of Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute;

Акименко О.Ю., д-р екон. наук, доцент, професор кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Гливенко В.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Гнедіна К.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Клименко Т.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Мініна О.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Перетятко Ю.М., канд. екон. наук, доцент, заступник директора ННІ бізнесу, економіки та адміністрування;

Самко О.О., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Сидоренко О.О., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Шадура-Никипорець Н.Т., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування.

Матеріали збірника представлено в авторській редакції. Відповідальність за зміст несуть автори, наукові керівники.

УДК 330.34(477)

ISBN 978-617-7932-77-1

© НУ «Чернігівська політехніка», 2025

повітря? Забруднене довкілля і, в першу чергу, повітря, яким ми дихаємо, має буде скомпенсоване, принаймні, прогресивною структурою промисловості. А що ж у нас? Нині атмосферне повітря на території України в основному забруднюють такі підприємства, як теплові й атомні електростанції, промислові та міські котельні, підприємства з виробництва коксу та продуктів нафтопереробки (рис. 3).

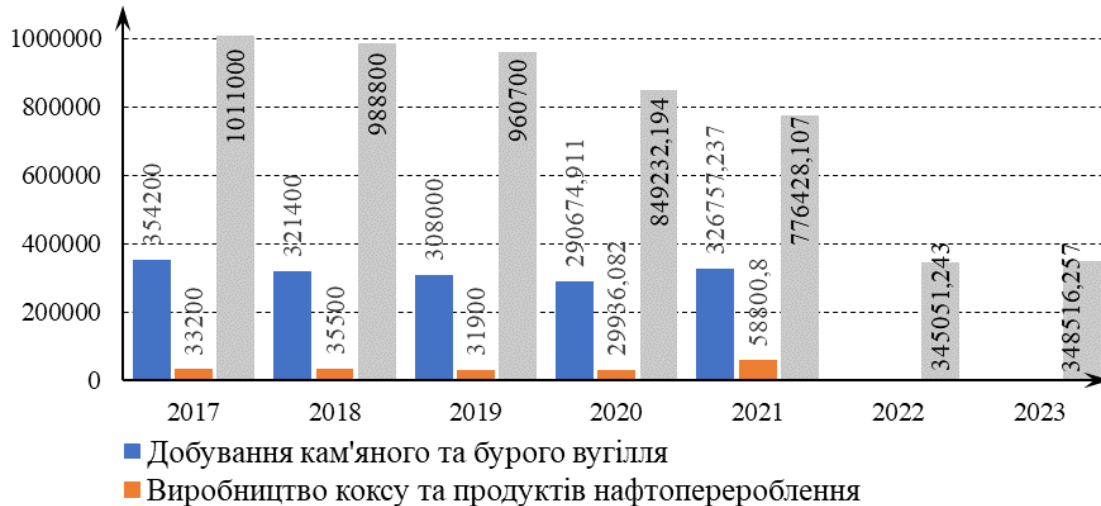

Рисунок 3 – Основні забруднювачі повітря в Україні: обсяг викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря, усього (крім діоксиду вуглецю), т

Які висновки можемо і маємо зробити з досвіду свого промислового розвитку? Головне завдання на сьогодні – зміна вектору з природомісткого виробництва на природоошадливе, структурна перебудова економіки, розробка, запозичення і запровадження енергоощадних технологій, поступовий перехід на альтернативні види енергії та сучасні виробництва, зміна загальної концепції промислового розвитку з переходом від «важких брудних» виробництв до надсучасних чистих з паралельним зміцненням і розбудовою третинного сектору економіки.

Список використаних джерел: 1. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 658

Мустеца І.В., канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування,
Чернівецький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного
університету, м. Чернівці, Україна

ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, ЯК ВЕКТОР НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Ключові слова: екологічний аудит, сталий розвиток, природокористування

Екологічна ситуація у світі є наслідком незбалансованого співвідношення між споживацьким підходом суспільства до природних ресурсів та здатністю біосфери підтримувати природні біохімічні процеси. В Україні актуалізується проблема раціонального природокористування, оскільки значна частина промислових підприємств не відповідає сучасним екологічним стандартам.

Особливої уваги потребує негативний вплив воєнних дій, зокрема бомбардувань, застосування різних видів озброєння, а також техногенних катастроф, зумовлених руйнуванням дамб і водосховищ. У зв'язку з цим, післявоєнна реконструкція підприємств має відповідати екологічним параметрам.

Світова спільнота розглядає шляхи подолання екологічних проблем та забезпечення сталого соціально-економічного розвитку через імплементацію нової моделі взаємодії суспільства та природи. Дана концепція, відома як «сталий розвиток», була ухвалена Організацією Об'єднаних Націй у 1987 році [1] і передбачає гармонійне поєднання економічного зростання та соціального прогресу.

З метою контролю екологічних показників діяльності підприємств доцільним є впровадження екологічного аудиту. Суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність із негативним впливом на довкілля, зобов'язані експлуатувати основні засоби, спрямовані на реалізацію природоохоронних заходів.

Чим активніше підприємство впроваджує природоохоронні технології, тим суттєвіший вплив на його діяльність мають показники, що характеризують відповідні основні засоби. У процесі аудиту рекомендовано перевіряти достовірність обліку таких активів [2].

Міжнародний досвід засвідчує можливість оптимізації екологічних аудитів через аналіз циклів господарських операцій, зокрема закупівлі, оплати, виробництва, реалізації та отримання доходів. Даний підхід відображає рух капіталу підприємства та є релевантним для кожного окремого суб'єкта господарювання.

Екологічні аспекти діяльності підприємств безпосередньо пов'язані з виробничими процесами, що включають споживання матеріальних ресурсів, основних фондів та людських ресурсів. Ефективність екологічного аудиту значною мірою залежить від розуміння аудитором специфіки діяльності підприємства, технологічних особливостей виробництва, рівня його впливу на довкілля, а також безпосереднього ознайомлення з виробничими потужностями [3].

У межах екологічного аудиту основних засобів природоохоронного призначення необхідно оцінювати правомірність володіння такими активами, їх відповідність критеріям основних засобів, а також достатність природоохоронних споруд відносно обсягів шкідливого впливу підприємства на навколишнє середовище. У разі недостатньої кількості або низької ефективності очисних споруд аудитори можуть ідентифікувати потенційні ризики, пов'язані з екологічними аваріями, відмовами у видачі дозвільних документів або збільшенням фінансових санкцій за негативний вплив на довкілля.

У парламенті України розглядається законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення процедури проведення екологічного аудиту» [4] (від 25.11.2021 р. № 6349), ініційований Кабінетом Міністрів України. Даний нормативно-правовий акт передбачає усунення прогалин у законодавстві стосовно обов'язкового екологічного аудиту для підприємств, чия діяльність суттєво впливає на довкілля, а також визначає механізми здійснення аудиту у разі ліквідації або припинення діяльності таких підприємств.

Крім того, законопроект містить положення щодо формування висновків екологічного аудиту та забезпечення їхньої публічності на офіційних ресурсах замовників та Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

Таким чином, основними завданнями екологічного аудиту є:

- збирання достовірної інформації щодо екологічних аспектів виробничої діяльності суб'єктів господарювання;
- формування висновку екологічного аудиту;
- оцінка відповідності об'єктів аудиту екологічному законодавству;
- аналіз впливу діяльності підприємства на довкілля;
- оцінка ефективності заходів, що впроваджуються для охорони навколишнього природного середовища.

Список використаних джерел: 1. Тимрієнко І.Ю., Большанек Н.М., Сидорук І.М. Особливості екологічного аудиту об'єктів природоохоронного призначення підприємств на етапі виробничого циклу. *Економіка і суспільство*. 2017. №9. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/208.pdf. 2. Дроздова О.Ю. Актуальні питання впровадження та розвитку екологічного аудиту в Україні. *Екологічний менеджмент у загальній системі управління*: Шоста щорічна Всеукраїнська наукова конференція. Суми : Вид-во СумДУ, 2006. 190 с. 3. Шульгіна І.І., Гарцуева Е.В. Циклічний підхід до організації екологічного аудиту. *Молодий вчений*. 2014. № 11. С. 255–257. 4. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення процедури проведення екологічного аудиту: Проект Закону України від 25.11.2021 №6349. URL: https://ips.ligazakon.net/document/JI06479I?utm_source=buh.ligazakon.net&utm_medium=news&.

УДК 339.138:316.33

Муштай В.А., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та логістики
Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

СТРАТЕГІЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ ТА ЗАПИТІВ СПОЖИВАЧІВ

Ключові слова: сталий розвиток, стратегія, конкурентна перевага, потреби, задоволення споживачів.

З метою досягнення сталого розвитку та конкурентоспроможності на ринку в надзвичайно складних економічних та політичних умовах сучасні компанії, відповідно до визначеної місії та стратегічного бачення, що ґрунтується на концепції задоволення потреб клієнтів, розробляють маркетингові стратегії, які гарантують максимальну адаптацію до змін бізнес-середовища та подальший довгостроковий розвиток. Саме тому, впровадження таких стратегій в практичну діяльність сучасних підприємств має стати одним з пріоритетних завдань, що підлягає першочерговому вирішенню.

Серед важливих маркетингових тенденцій на сьогодні є зростаюча роль маркетингу в усіх галузях людської діяльності, значний вплив маркетингової діяльності на поведінку і свідомість споживачів. Такі тенденції спонукають сучасні підприємства до постійного удосконалення власних маркетингових стратегій і технологій, їх адаптації до мінливих умов ринкового середовища. Посилення конкурентної боротьби між товаровиробниками, насичення товарних ринків різноманітною продукцією, підвищення вимог і запитів споживачів як наслідок покращення їх обізнаності у результаті поліпшення власної поінформованості вимагають від виробників максимально швидко реагувати на динамічні ринкові зміни.

Поряд з цим сучасний етап розвитку ринкових відносин вимагає від виробників продукції (послуг) орієнтації їх маркетингових стратегій на задоволення фактичних та прихованих запитів і потреб споживачів. Тому підприємства мають обирати найбільш результативні маркетингові стратегії, спрямовані на задоволення потреб і запитів споживачів та на отримання конкурентних переваг порівняно з конкурентами за використання різноманітних маркетингових інструментів.

Виходячи з зазначеного, маркетингова стратегія – це сукупність рішень щодо способів задоволення потреб споживачів за рахунок зовнішніх і внутрішніх ресурсів підприємства.

Обґрунтовано визначена та належним чином сформована стратегія визнається ключовими факторами забезпечення сталого розвитку підприємств у турбулентних умовах зовнішнього